

Skolotājs atzīst, ka ne visus priekšmetus iespējams jēgpilni iekļaut katrā šādā projekta, tāpēc paralēli notiek arī parastās mācību stundas. Lai arī lielākoties projekti saisīti ar zinātni, iespējams izvēlēties arī citu jomu. Piemēram, iepriekšējais multidisciplinu periods saucās «mākslas uzbrukums», bet pētāmais jautājums – «kā mēs sevi izpaužam?».

Sāmanens ir kaislīgs jaunās metodes atbalstītājs. Tā prasa lielāku darba plānošanu, taču gan bērniem, gan skolotājiem tā šķiet iedvesmojoša. «Gan lielie, gan mazie uz skolu nāk ar savīnojumu. Tieši tas ir

Kamēr citās valstis liek uzsvaru uz kontroli, standartizētiem eksāmeniem un salīdzinošiem mērījumiem, Somijā visa pamatā ir uzticība: nav vienotu valsts eksāmenu, un nav skolu inspektoru

dzinulis, kas mūs virza uz priekšu. Ir vēlme uzzināt ko jaunu par lietām, kas mums visiem ir svarīgas. Un tad arī pašām mācībām ir lielāka jēga.»

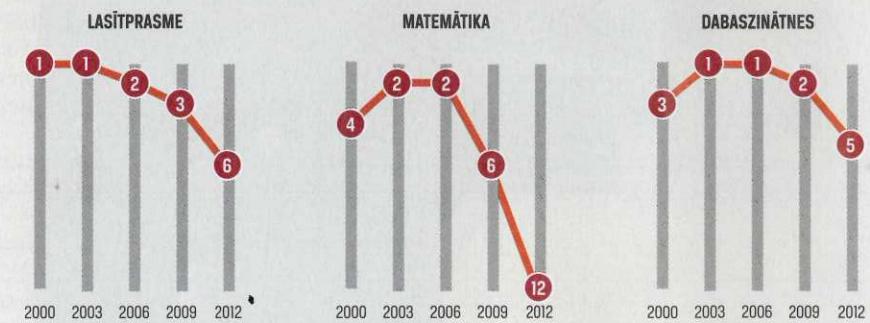
KĀPĒC MAINĪT, JA VISS LABI?

Kā jau minēts, Somijas reformu nekavējoties pamanija ārvalstu prese. Un loģiski rādās jautājums – vai tiešām nepieciešamas izmaiņas, ja viņu izglītības sistēma jau tāpat ir viena no labākajām pasaulē. Somija vairākus gadus ir atradusies Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas *OECD* rīkotās Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*Programme for International Student Assessment*, jeb *PISA*) līderpozīcijās

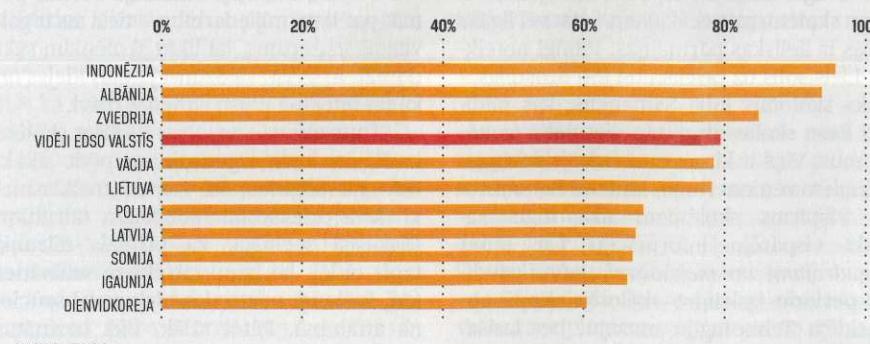
PANĀKUMI UN LEJUPSLĪDE

SOMIJAS SKOLĒNU IEŅEMTĀ VIETA PISA REITINGĀ KOPŠ 2000.GADA

SKOLĒNU SKAITS, KAS APGALVO, KA SKOLĀ JŪTAS LAIMĪGI (%)

ATSEVIŠKĀS VALSTIS 2013.GADĀ

AVOTS: EDSO

Kaisaniemi pamatskola Helsinkos. Skola bēru motivāciju cenšas vairot, laujot viņiem pašiem plānot apgūstamo mācību projektus

– dažādās valstis kopš 2000.gada tiek salīdzinātas 15 gadu vecu skolēnu zināšanas.

«Pie mums brauc iepazīšanās vizītēs no daudzām valstīm. Reizēm es saku, ka Somijas rezultāti tagad sāk paslītināties, jo mēs visu laiku veltām, skaidrojot savu sistēmu ārzemniekiem,» joko Irmeli Halinena no Somijas Nacionālās izglītības padomes.

Reizēm viesiem esot grūti saprast, kā Somijas skolu sistēma darbojas, jo šī ziemelnieku nācija savā ziņā ir izglītības pasaules «hipiji». Kamēr citās valstis liek uzsvaru uz kontroli, standartizētiem eksāmeniem un salīdzinošiem mērījumiem, Somija rīkojas citādi. Visa pamatā ir uzticība. Pašvaldībām un skolām piešķirta liela autonomija izglītības nodrošināšanā. Tur nav vienotu valsts eksāmenu vispārizglītojošajās skolās un nav arī skolu inspektoru.

«Daudzi jautā: kā mēs zinām, ka viss darbojas labi, ja skolas nekādi netiek kontrolētas. Es atbildu: mēs vienkārši palaujamies uz to, ka lietas tiek darītas pareizi, un atbalstām to, ko tās dara,» saka Halinena.

Te gan atgriezāmies pie jautājuma – kāpēc tagad ko mainīt, ja viss ir tik labi?

Lēmums sistēmu reformēt pieņemts, sekot jaunām globālām teorijām, veicot padziļinātu izpēti un apkopojošā statistiku.

Pirmkārt, aptaujas liecina, ka daudzīm somu bērniem netik skolā pavadišais laiks. Saskaņā ar 2012.gada *OECD* ziņojumu neapmierinātība ar skolu Somijā ir lielāka nekā vidēji pētījuma aptvertajās valstis (arī mazliet lielāka nekā Latvijā).

Savukārt, ja bērniem ļauj aktivāk ie- saistīties izglītības procesa plānošanā, mācības klūst pievilcīgākas un jēgpilnākas, uzskata Halinena. «Vienīgi problēma ir tā, ka par izmaiņām lielā sajūsmā ir skolotāji. Reizēm, kad dzirdu sarunas, sāku uztraukties, vai ar jauno mācību periodu plānošanu viji neaizrausies pārāk daudz, atkal izņemot iniciatīvu no skolēnu rokām,» pa- smējas izglītības amatpersona.

Others reforms are also mentioned in the article. For example, it says that Somijas reformation has been implemented in the field of education, and that the results of the PISA test have been used to develop a transversal competencies curriculum. It also mentions that the government has established a national education board.

«Manuprāt, tas ir interesanti starptautiskā skatījumā, jo daudzas valstis, ieraugot neapmierinošus rezultātus *PISA* testos, dodas pavisam pretējā virzienā. Tās vēlas pilnveidot skaitisko izvērtējumu un izvirza papildu prasības tā īstenošanai. Tās savukārt palielina ieskaišu skaitu,» komentē Halinena. «Bet tad skolotāji sāk justies vainigi, ja rezultāts nav pietiekami labs, un viņiem nākas uzklaušit pārmetumus, ka jāstrādā labāk. Taču skolotājs nevar mācīties bērna vietā! Viņš var būt tikai padomdevējs un pamudinātājs. Tieši tas arī ir mūsu reformas fokuss.» ●

Halinena sāk gari klāstīt, kādas ir tradicionālo mācību priekšmetu pasniegšanas un jauno kompetenču savienošanas problēmas. Daudzās valstis skolotājiem vienkārši nepieciešam tam laika: sasniegumus katrā jomā uzdzod vēt atsevišķi, kas savukārt nozīmē papildu ieskaites un lielāku slodzi skolotājiem. Taču Somija, viņasprāt, ir atraudi situ lielisku formulu.

Pēc Halinenas domām, viens no interesantākajiem Somijas reformas aspektiem ir pīeja skolēnu prasmju izvērtēšanā, proti, netiek rīkoti eksāmeni un liktas atzīmes, uzvars pārceļas uz skolotāja komentāriem: skolotājs izvērtē bērnu padarīto, savukārt pats skolēns sāk vairāk prātot par savas veiksmes vai neveiksmes cēloņiem.

«Manuprāt, tas ir interesanti starptautiskā skatījumā, jo daudzas valstis, ieraugot neapmierinošus rezultātus *PISA* testos, dodas pavisam pretējā virzienā. Tās vēlas pilnveidot skaitisko izvērtējumu un izvirza papildu prasības tā īstenošanai. Tās savukārt palielina ieskaišu skaitu,» komentē Halinena. «Bet tad skolotāji sāk justies vainigi, ja rezultāts nav pietiekami labs, un viņiem nākas uzklaušit pārmetumus, ka jāstrādā labāk. Taču skolotājs nevar mācīties bērna vietā! Viņš var būt tikai padomdevējs un pamudinātājs. Tieši tas arī ir mūsu reformas fokuss.» ●